

REZOLUCJA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO (UE) 2022/298**z dnia 21 października 2021 r.****zawierająca uwagi stanowiące integralną część decyzji w sprawie absolutorium z wykonania budżetu Europejskiej Agencji Straży Granicznej i Przybrzeżnej za rok budżetowy 2019**

PARLAMENT EUROPEJSKI,

- uwzględniając swoją decyzję w sprawie absolutorium z wykonania budżetu Europejskiej Agencji Straży Granicznej i Przybrzeżnej za rok budżetowy 2019,
 - uwzględniając sprawozdanie z dochodzenia wyjaśniającego w sprawie Fronteksu w związku z domniemanymi naruszeniami praw podstawowych, sporządzone przez Komisję Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych Parlamentu Europejskiego,
 - uwzględniając art. 100 Regulaminu i załącznik V do Regulaminu,
 - Komisji Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych
 - uwzględniając drugie sprawozdanie Komisji Kontroli Budżetowej (A9-0270/2021),
- A. mając na uwadze, że wszystkie organy, urzędy i agencje Unii powinny być przejrzyste i w pełni odpowiadać przed obywatelami Unii za powierzone im fundusze;
- B. mając na uwadze, że rola Parlamentu w odniesieniu do absolutorium z wykonania budżetu jest określona w Traktacie o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), w rozporządzeniu (UE, Euratom) 2018/1046 ⁽¹⁾ i w rozporządzeniu delegowanym (UE) 2019/715 ⁽²⁾;
1. podkreśla znaczenie odpowiedzialnego i przejrzystego wykonania budżetu Unii;
 2. przypomina o roli Parlamentu w procedurze udzielania absolutorium zgodnie z postanowieniami TFUE, rozporządzenia (UE, Euratom) 2018/1046 i Regulaminu Parlamentu;
 3. przypomina, że 28 kwietnia 2021 r. Parlament przyjął decyzję (UE, Euratom) 2021/1613 ⁽³⁾ odraczającą decyzję w sprawie absolutorium z wykonania budżetu Europejskiej Agencji Straży Granicznej i Przybrzeżnej za rok budżetowy 2019; wzywa Agencję do regularnego informowania organu udzielającego absolutorium o działaniach podjętych w celu wdrożenia zaleceń zawartych w rezolucji (UE) 2021/1615 ⁽⁴⁾ oraz o harmonogramie wdrażania tych zaleceń; wzywa Agencję, aby przedstawiała te sprawozdania co kwartał, na wniosek organu udzielającego absolutorium;
 4. zauważa, że Agencja przygotowała wstępny plan ciągłości działania oraz że w momencie udzielania odpowiedzi przez Agencję polityka ta była ostatecznie dopracowywana w celu jej przyjęcia do końca drugiego kwartału 2021 r.; wzywa Agencję do poinformowania organu udzielającego absolutorium o stanie wdrożenia planu ciągłości działania;
 5. z zadowoleniem przyjmuje bieżące wysiłki Agencji zmierzające do utworzenia rejestru wszystkich dokumentów sporządzanych przez Agencję, równoległe do jej transformacji i cyfryzacji; wyraża zadowolenie, że Agencja aktywnie publikowała kluczowe dokumenty na swojej stronie internetowej i udostępniała je za pośrednictwem rejestru publicznego dostępu do dokumentów; wzywa Agencję, aby nadal doskonaliła dostęp do dokumentów i powstrzymała się w przyszłości od występowania o zwrot niekiedy nieproporcjonalnych kosztów prawników zewnętrznych od wnio-

(1) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2018/1046 z dnia 18 lipca 2018 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii, zmieniające rozporządzenia (UE) nr 1296/2013, (UE) nr 1301/2013, (UE) nr 1303/2013, (UE) nr 1304/2013, (UE) nr 1309/2013, (UE) nr 1316/2013, (UE) nr 223/2014 i (UE) nr 283/2014 oraz decyzję nr 541/2014/UE, a także uchylające rozporządzenie (UE, Euratom) nr 966/2012 (Dz.U. L 193 z 30.7.2018, s. 1).

(2) Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2019/715 z dnia 18 grudnia 2018 r. w sprawie ramowego rozporządzenia finansowego dotyczącego organów utworzonych na podstawie TFUE oraz Traktatu Euratom, o których mowa w art. 70 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2018/1046 (Dz.U. L 122 z 10.5.2019, s. 1).

(3) Decyzja Parlamentu Europejskiego (UE, Euratom) 2021/1613 z 28 kwietnia 2021 r. w sprawie absolutorium z wykonania budżetu Europejskiej Agencji Straży Granicznej i Przybrzeżnej za rok budżetowy 2019 (Dz.U. L 340 z 24.9.2021, s. 324).

(4) Rezolucja Parlamentu Europejskiego (UE) 2021/1615 z 29 kwietnia 2021 r. zawierająca uwagi stanowiące integralną część decyzji w sprawie absolutorium z wykonania budżetu Europejskiej Agencji Straży Granicznej i Przybrzeżnej za rok budżetowy 2019 (Dz.U. L 340 z 24.9.2021, s. 328).

skodawców w sprawach sądowych dotyczących wniosków o dostęp do informacji; w związku z tym przypomina, że w rezolucji (UE) 2021/1615 wezwano Agencję do wycofania żądania dotyczącego odzyskania kosztów sądowych w sprawie T-31/18; zauważa, że opłaty prawne zostały obniżone przez Sąd w porównaniu z pierwotnymi żądaniami Agencji; przypomina Agencji, aby działała zgodnie z zasadą należytego zarządzania finansami, zarówno w odniesieniu do przestrzegania nakazów Trybunału, jak i w odniesieniu do powstrzymania się od wyznaczania zewnętrznych prawników do takich spraw; wzywa Agencję do unikania nieracjonalnie wysokich kosztów prawnych oraz do dopilnowania, by odzyskiwanie tych kosztów w przyszłości odbywało się w akceptowalnych granicach;

6. przypomina wnioski zawarte w opinii Komisji Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych Parlamentu Europejskiego z 25 lutego 2021 r., które doprowadziły do decyzji o odłożeniu udzielenia absolutorium z wykonania budżetu Agencji za rok budżetowy 2019 do czasu należytego wyjaśnienia i właściwego przedstawienia wspomnianych elementów przez Agencję, a także do czasu zamknięcia dochodzenia prowadzonego przez OLAF; podkreśla, że poprzez odłożenie udzielenia absolutorium Parlament dał Agencji dodatkowe sześć miesięcy na ustosunkowanie się do różnych elementów opisanych w rezolucji (UE) 2021/1615;

Problemy związane z wydatkami, stwierdzone przez Trybunał

7. przypomina o ustaleniach Trybunału dotyczących umów finansowych w sprawie działań operacyjnych, zgodnie z którymi zwroty wydatków związanych ze sprzętem nadal opierały się na rzeczywistych kosztach, i o związanej z tym kwestii braku dowodów potwierdzających, takich jak faktury; przypomina, że kwestię tę wskazano również w absolutorium za 2018 r., w którym Trybunał zalecił zastosowanie podejścia opartego na kosztach jednostkowych; zauważa, że podejście oparte na kosztach jednostkowych jest formą kosztów uproszczonych, w przypadku której cena za korzystanie z ciężkiego sprzętu technicznego jest określana na podstawie wcześniej określonej metodyki, co rozwiązuje problemy związane ze zwrotem kosztów rzeczywistych; z zadowoleniem przyjmuje fakt, że Agencja przeprowadziła pilotażowy projekt dotyczący podejścia opartego na kosztach jednostkowych w odniesieniu do ciężkiego sprzętu technicznego z udziałem dwóch państw członkowskich; zauważa, że projekty pilotażowe dotyczące ciężkiego sprzętu technicznego wykazały, iż przejście na zwrot kosztów jednostkowych zwiększyło łączne koszty, a także ubolewa, że Agencja stwierdziła, iż przejście na zwrot kosztów jednostkowych w przypadku ciężkiego sprzętu jest niewykonalne; ubolewa, że kwestia braku dowodów potwierdzających nie została niniejszym rozwiązana, a także przypomina Agencji, że nie powinna akceptować wniosków o zwrot kosztów nieopartych fakturami; wzywa Agencję i Komisję do dokonania przeglądu zalecenia Trybunału oraz do omówienia z Trybunałem wyników projektów pilotażowych z zastosowaniem podejścia opartego na kosztach jednostkowych w odniesieniu do ciężkiego sprzętu technicznego, aby sprawdzić, w jaki sposób można rozwiązać problem braku dowodów potwierdzających; przypomina Agencji i Komisji, że co do zasady należy unikać wszelkich zbędnych obciążeń biurokratycznych;
8. odnotowuje odpowiedź udzieloną przez Agencję organowi udzielającemu absolutorium, odnoszącą się do przeglądu mechanizmów dotyczących płatności za prace budowlane i do wezwania do zapewnienia zgodności z zasadami należytego zarządzania finansami; przyjmuje do wiadomości, że Agencja zgłosiła, iż w całym obiegu środków finansowych wdrożono mechanizm zapobiegania niekontrolowanym płatnościom zaliczkowym; zauważa, że Agencja poinformowała, że wszyscy kierownicy projektów, podmioty operacyjne i finansowe zajmujące się infrastrukturą kwatery głównej Agencji zostali poinstruowani, żeby nie zatwierdzać i nie dokonywać takich płatności, a weryfikatorzy finansowi zostali poinstruowani, żeby odrzucać takie płatności zaliczkowe i doradzać urzędnikom zatwierdzającym, by również je odrzucali;

Sprawozdanie specjalne Trybunału nr 08/2021 pt. „Wsparcie Fronteksu na rzecz zarządzania granicami zewnętrznymi – do tej pory niewystarczająco skuteczne”

9. z zaniepokojeniem odnotowuje uwagi Trybunału Obrachunkowego zawarte w jego sprawozdaniu specjalnym nr 08/2021 zatytułowanym „Wsparcie Fronteksu na rzecz zarządzania granicami zewnętrznymi – do tej pory niewystarczająco skuteczne”⁽⁵⁾; zwraca uwagę, że okres objęty audytem trwał od końca 2016 r., kiedy wszedł w życie nowy mandat Agencji na mocy rozporządzenia (UE) 2016/1624⁽⁶⁾, do końca 2020 r., a zatem obejmował cały rok 2019, którego dotyczy obecna procedura udzielania absolutorium, jednak nie uwzględniono w nim ostatnich działań podjętych przez Agencję w celu wypełnienia jej mandatu; uznaje, że analiza przestrzegania praw podstawowych przez Agencję nie została włączona do zakresu sprawozdania specjalnego Trybunału, ponieważ wymagałoby to przeprowadzenia specjalnego audytu ze względu na złożoność tej kwestii; zwraca się do Trybunału o przeprowadzenie takiego specjalnego audytu w przyszłości;

⁽⁵⁾ https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR21_08/SR_Frontex_EN.pdf.

⁽⁶⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/1624 z dnia 14 września 2016 r. w sprawie Europejskiej Straży Granicznej i Przybrzeżnej oraz zmieniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/399 i uchylające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 863/2007, rozporządzenie Rady (WE) nr 2007/2004 i decyzję Rady 2005/267/WE (Dz.U. L 251 z 16.9.2016, s. 1).

10. zauważa z zaniepokojeniem, że w sprawozdaniu specjalnym nr 08/2021 Trybunał wykrył szereg niedociągnięć związanych z podstawowymi działaniami Agencji wymienionymi przez Trybunał, a mianowicie z monitorowaniem sytuacji, analizą ryzyka, oceną narażenia, wspólnymi operacjami, szybkimi interwencjami na granicy, operacjami powrotnymi, szkoleniami Agencji oraz brakiem oceny potrzeb i oceny skutków w okresie poprzedzającym gwałtowny wzrost wydatków Agencji; wyraża również zaniepokojenie faktem, że Agencja nie podjęła wszystkich środków niezbędnych do dostosowania swojej organizacji do pełnego wykonania mandatu przyznanego jej na mocy rozporządzenia (UE) 2016/1624; zauważa ponadto, że Trybunał zwrócił uwagę na poważne zagrożenia związane z mandatem Agencji na mocy rozporządzenia (UE) 2019/1896⁽⁷⁾; przypomina, że mandaty Agencji z roku 2016 i 2019 częściowo się pokrywają, co potencjalnie mogło mieć wpływ na ich wdrażanie, jak stwierdził Trybunał;
11. zauważa, że zaledwie dwa lata po wejściu w życie rozporządzenia (UE) 2016/1624 Komisja przedstawiła wniosek dotyczący nowego rozporządzenia w sprawie Agencji, przy czym nie ma oceny skutków takiego nowego prawodawstwa; apeluje do Komisji i Agencji o szybkie znalezienie odpowiedniego rozwiązania, aby zapewnić właściwe i terminowe wdrożenie mandatu Agencji na podstawie rozporządzenia (UE) 2019/1896, a także wzywa Komisję i Trybunał do regularnej oceny wyników Agencji i państw członkowskich, aby określić obszary wymagające poprawy, w tym w odpowiednich podstawach prawnych działalności Agencji, a także w świetle osiągniętych wyników i skutków;
12. z zaniepokojeniem odnotowuje wniosek Trybunału, zgodnie z którym sprawozdawczość operacyjna Agencji nie zapewnia decydentom odpowiednich informacji, ponieważ brakuje w nich danych na temat faktycznych kosztów i wyników;
13. odnotowuje z zaniepokojeniem wniosek Trybunału, że chociaż istnieją funkcjonalne ramy wymiany informacji mające dostarczać istotnych informacji na temat migracji w odniesieniu do sytuacji na granicach zewnętrznych oraz wspierać zarządzanie nieuregulowaną imigracją, nie funkcjonowały one wystarczająco dobrze, aby zapewnić dokładną, pełną i aktualną orientację sytuacyjną w zakresie granic zewnętrznych Unii; ubolewa, że nie ustanowiono jeszcze odpowiednich ram wymiany informacji dotyczących przestępczości transgranicznej, co wpływa na zdolność Agencji i państw członkowskich do szybkiego reagowania na wszelkie wykryte zagrożenia; zauważa, że Agencja terminowo wysyła istotne informacje dotyczące migracji w kontekście sytuacji na granicach zewnętrznych oraz przekazuje informacje na temat konkretnych wydarzeń; jest jednak zaniepokojony poważnymi wadami, które osłabiają kompletną orientację sytuacyjną na granicach zewnętrznych Unii, takimi jak brak informacji, normy techniczne dotyczące sprzętu do kontroli granicznej, wspólny katalog zgłaszania przestępczości transgranicznej oraz informacje w czasie zbliżonym do rzeczywistego o sytuacji na granicach powietrznych Unii, a także opóźnienia w aktualizacji wspólnego zintegrowanego modelu analizy ryzyka; podkreśla, że tych ostatnich uwag nie można przypisać wyłącznie Agencji, lecz należy je skierować również do państw członkowskich i Komisji, zwłaszcza jeżeli chodzi o wspólny zintegrowany model analizy ryzyka, ponieważ istnieją znaczne różnice w sprawozdawczości między państwami członkowskimi pod względem częstotliwości, formatu, danych czy definicji przypadków; ponawia apel organu udzielającego absolutorium do Agencji, wyrażony w rezolucji (UE) 2021/1615, o usprawnienie monitorowania i sprawozdawczości w zakresie sytuacji i incydentów na granicach Unii, również w kontekście ewentualnych naruszeń praw człowieka;
14. odnotowuje wniosek Trybunału, że nie wszystkie właściwe organy zostały włączone do rozporządzenia (UE) nr 1052/2013⁽⁸⁾ (np. organy celne);
15. odnotowuje wniosek Trybunału, zgodnie z którym na mocy rozporządzenia (UE) 2019/1896 wprowadzono istotne dodatkowe wymogi sprawozdawcze dla państw członkowskich, które zobowiązują państwa członkowskie do automatycznego przekazywania danych do bazy danych EUROSUR; odnotowuje oświadczenie państw członkowskich, że bezpośrednie zaangażowanie Agencji w ten automatyczny proces nie jest jeszcze widoczne;
16. wyraża zaniepokojenie ustaleniem Trybunału, zgodnie z którym Agencja nie przedstawiła odpowiednich informacji o wpływie i kosztach swoich działań oraz że Agencja nie przeprowadziła rzetelnej oceny wspólnych operacji, nie wyjaśniła żadnych odstępstw ani nie określiła skutków niedostatecznych zasobów, nie przedstawiła też informacji o rzeczywistych kosztach wspólnych operacji; podkreśla, że Agencja ma obowiązek przekazywania odpowiednich informacji na temat skutków i kosztów swoich działań w celu zapewnienia przejrzystości i rozliczalności;

⁽⁷⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1896 z dnia 13 listopada 2019 r. w sprawie Europejskiej Straży Granicznej i Przybrzeżnej oraz uchylenia rozporządzeń (UE) nr 1052/2013 i (UE) 2016/1624 (Dz.U. L 295 z 14.11.2019, s. 1).

⁽⁸⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1052/2013 z dnia 22 października 2013 r. ustanawiające europejski system nadzorowania granic (Eurosurr) (Dz.U. L 295 z 6.11.2013, s. 11).

Warunki

17. zauważa, że Komisja i Agencja zaakceptowały lub częściowo zaakceptowały wszystkie zalecenia Trybunału; wzywa Agencję, aby kompleksowo i terminowo uwzględniła i wdrażała zalecenia Trybunału oraz informowała organ udzielający absolutorium o postępach w wykonaniu tych zaleceń; wzywa władzę budżetową do umieszczenia części środków budżetowych Agencji na 2022 r. w rezerwie, która może zostać udostępniona po spełnieniu następujących warunków:
- rekrutacja pozostałych 20 obserwatorów praw podstawowych w grupie zaszerogowania AD zgodnie z art. 110 rozporządzenia (UE) 2019/1896;
 - zatrudnienie trzech zastępców dyrektora wykonawczego zgodnie z art. 107 rozporządzenia (UE) 2019/1896;
 - przyjęcie przez zarząd Agencji szczegółowej procedury wykonania art. 46 rozporządzenia (UE) 2019/1896;
 - przedstawienie dostosowanego mechanizmu zgłaszania poważnych incydentów zgodnie z zaleceniami grupy roboczej ds. praw podstawowych i prawnych aspektów operacyjnych w związku z operacjami na Morzu Egejskim;
 - ustanowienie w pełni funkcjonującego systemu monitorowania praw podstawowych zgodnie z art. 110 rozporządzenia (UE) 2019/1896;
 - pomyślne wdrożenie zalecenia nr 5 ze sprawozdania specjalnego Trybunału nr 08/2021 zostało pomyślnie wdrożone (termin: do końca 2021 r.);
 - działania Agencji wspierające operacje związane z powrotami z Węgier są zawieszono, dopóki – jak stwierdził Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej – decyzje nakazujące powrót wydane przez władze węgierskie są niezgodne z dyrektywą powrotową i Kartą praw podstawowych Unii Europejskiej^(*);

wzywa władzę budżetową do oceny postępów w spełnianiu tych warunków podczas misji informacyjnej w Agencji w 2022 r., w której to misji wezmą udział członkowie Komisji Kontroli Budżetowej PE; uważa, że niespełnienie tych warunków zwiększa również ryzyko odmowy udzielenia absolutorium za rok budżetowy 2020; uważa ponadto, że zgodnie z porozumieniem osiągniętym podczas ostatniego budżetowego postępowania pojednawczego Komisja powinna bardziej rygorystycznie kontrolować agencję; wzywa Komisję i Agencję, aby wyjaśniły, w jaki sposób w związku z budżetem na 2022 r. zostaną wyeliminowane stwierdzone braki, w tym również w odniesieniu do rekrutacji i zamówień publicznych;

Toczące się dochodzenie Europejskiego Urzędu ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych

18. przypomina o potwierdzeniu przez Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF) trwającego dochodzenia z udziałem Agencji; ponownie wzywa Agencję do pełnej współpracy z OLAF oraz do informowania organu udzielającego absolutorium o rozwoju sytuacji;
19. przypomina, że na posiedzeniu Komisji Kontroli Budżetowej PE 1 września 2021 r. zastępca dyrektora generalnego DG ds. Migracji i Spraw Wewnętrznych stwierdził, że wszystkie dochodzenia dobiegły końca i w żadnym z nich nie stwierdzono śladów niewłaściwego zarządzania budżetem lub finansami lub naruszenia praw podstawowych, lub że Agencja odmówiła wypełnienia obowiązków wynikających z dotyczącego jej rozporządzenia;

Przejrzystość

20. przypomina o obawach Parlamentu dotyczących spotkań przeprowadzonych w 2018 i 2019 r. przez Agencję z przedstawicielami branż istotnych z punktu widzenia działalności Agencji, przy czym większość przedstawicieli nie figuruje w unijnym rejestrze służącym przejrzystości; zwraca uwagę na art. 118 rozporządzenia (UE) 2019/1896, który nakłada na Agencję obowiązek zapewnienia przejrzystości w odniesieniu do lobbingu za pomocą rejestru służącego przejrzystości i poprzez ujawnianie wszystkich spotkań z zainteresowanymi stronami trzecimi; z zadowoleniem przyjmuje decyzję dyrektora wykonawczego Agencji w sprawie rejestru służącego przejrzystości Agencji z dnia 5 maja 2021 r.; wzywa Agencję, aby regularnie informowała organ udzielający absolutorium o wprowadzeniu i stosowaniu tego narzędzia;

^(*) Wyrok z 17 grudnia 2020 r., Komisja przeciwko Węgrom, C-808/18, EU:C:2020:1029.

21. zauważa, że Agencja ma obowiązek zapewnienia z własnej inicjatywy przejrzystości, jak określono w art. 114 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2019/1896; zauważa, że artykuł ten stanowi również, iż taka przejrzystość ma swoje ograniczenia, gdyż zapewnia się ją bez ujawniania informacji operacyjnych, które – gdyby zostały podane do wiadomości publicznej – zagroziłyby osiągnięciu celów operacji; zauważa, że Agencja nie może ujawniać danych osobowych z naruszeniem podstawy prawnej umożliwiającej przetwarzanie danych osobowych, jak przewidziano w art. 5 rozporządzenia (UE) 2016/679⁽¹⁰⁾; wzywa Komisję, aby zapewniła wiążące przepisy dotyczące ochrony informacji i danych;
22. podkreśla, że przejrzystość jest ogólną zasadą, która ma zastosowanie do Agencji, Komisji i podmiotów biorących udział w forum konsultacyjnym jako warunek wstępny wzajemnego zaufania i dobrej współpracy;

Poszanowanie praw podstawowych

23. przypomina o utworzeniu grupy roboczej ds. kontroli Fronteksu (FSWG) w Komisji Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych Parlamentu; zauważa, że w dniu 14 lipca 2021 r. FSWG opublikowała sprawozdanie z dochodzenia wyjaśniającego w sprawie Fronteksu, dotyczące domniemanych naruszeń praw podstawowych; celem sprawozdania było zgromadzenie wszystkich istotnych informacji i dowodów na temat domniemanych naruszeń praw podstawowych, w których Agencja uczestniczyła lub o których wiedziała i nie podjęła działań, a także na temat zarządzania wewnętrznego oraz procedur zgłaszania i rozpatrywania skarg; zauważa, że FSWG nie znalazła rozstrzygających dowodów na bezpośrednie przeprowadzanie przez Frontex zawracania lub wydaleń zbiorowych w przypadku poważnych incydentów, które mogłyby zostać przeanalizowane przez FSWG; zauważa, że FSWG stwierdziła, iż „Agencja miała dowody na poparcie zarzutów dotyczących naruszeń praw podstawowych w państwach członkowskich, z którymi prowadziła wspólną operację, jednak nie zajęła się tymi naruszeniami ani nie podjęła odpowiednich działań następczych w sposób szybki, czujny i skuteczny” oraz że „w rezultacie Frontex nie zapobiegł takim naruszeniom ani nie ograniczył ryzyka naruszeń praw podstawowych w przyszłości”; jednocześnie przypomina, że FSWG wskazała luki w ramach współpracy z państwami członkowskimi, które mogą utrudniać wypełnianie przez Agencję obowiązków w zakresie praw podstawowych, oraz podkreśliła odpowiedzialność państw członkowskich i Komisji, również poza ich rolą w zarządzie; odnotowuje w szczególności podział obowiązków między Agencją a państwami członkowskimi w zakresie praw podstawowych; dostrzega ograniczenia, jakie napotyka Agencja w praktyce, jeśli chodzi o badanie przestrzegania praw podstawowych wyłącznie w odniesieniu do aktywów finansowanych lub współfinansowanych przez Agencję; podkreśla, że personel Agencji potrzebuje jasności prawa, zwłaszcza podczas misji wysokiego ryzyka na morzu, oraz że Komisja i państwa członkowskie muszą zapewnić standardy prawne i jasność prawa, jeśli chodzi o stosowanie rozporządzenia (UE) 2019/1896 w kontekście różnych sytuacji podczas misji; zauważa, że podczas prowadzonych dochodzeń FSWG odkryła, że dyrektor wykonawczy przez cztery lata ignorował zalecenia i rady byłego urzędnika ds. praw podstawowych⁽¹¹⁾, zwłaszcza dotyczące operacji Fronteksu na Węgrzech; wzywa Agencję, aby przedstawiła Parlamentowi szczegółowe sprawozdanie zawierające jej plany wdrożenia zaleceń FSWG i opisujące poczynione postępy;
24. zauważa, że grupa robocza ds. kontroli Fronteksu „przyjmuje stanowisko, zgodnie z którym zarząd powinien być odgrywać znacznie bardziej aktywną rolę w uznaniu poważnego ryzyka naruszenia praw podstawowych oraz w podejmowaniu działań mających na celu dopilnowanie, by Frontex wypełniał swoje negatywne i pozytywne zobowiązania w zakresie praw podstawowych, zapisane w rozporządzeniu”; odnotowuje, że grupa robocza ds. kontroli Fronteksu „z zadowoleniem przyjmuje nowe wewnętrzne procedury i zasady opracowane przez Agencję w miesiącach poprzedzających publikację sprawozdania w celu zapewnienia zgodności z rozporządzeniem (UE) 2019/1896, ale wzywa oba podmioty do dalszego zwiększania przestrzegania praw podstawowych przez Agencję poprzez ponowne przeanalizowanie jej wewnętrznych struktur i komunikacji, a także współpracę z przyjmującymi państwami członkowskimi”; zauważa, że grupa robocza ds. kontroli Fronteksu „podkreśla odpowiedzialność państw członkowskich i Komisji, wykraczającą poza ich rolę w zarządzie”;

⁽¹⁰⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz.U. L 119 z 4.5.2016, s. 1).

⁽¹¹⁾ W sprawozdaniu z dochodzenia wyjaśniającego w agencji Frontex, dotyczącym domniemanych naruszeń praw podstawowych (pkt 3 lit. D, rola dyrektora wykonawczego, zalecenia) stwierdzono, że „FSWG głęboko ubolewa nad tym, że dyrektor wykonawczy nie reagował ani nie podejmował działań następczych w związku z często wyrażanymi obawami, zaleceniami, opiniami lub uwagami przedstawianymi przez urzędnika ds. praw podstawowych w ciągu czterech lat”;

25. podkreśla, że posłowie do PE mieli dostęp do informacji, które skłoniły FSWG do stwierdzenia „braku współpracy ze strony dyrektora wykonawczego w celu zapewnienia zgodności z niektórymi przepisami rozporządzenia w sprawie Europejskiej Straży Granicznej i Przybrzeżnej, w szczególności dotyczącymi praw podstawowych”; FSWG wyraziła również ubolewanie z powodu „jego powtarzającej się odmowy wdrożenia zaleceń Komisji, aby zapewnić zgodność z nowo przyjętym rozporządzeniem”;

Dochodzenie Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich

26. odnotowuje wnioski wypływające z dochodzenia strategicznego, prowadzonego przez Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich w sprawie mechanizmu wnoszenia skarg do Agencji w celu zgłaszania domniemanych naruszeń praw podstawowych OI/5/2020/MHZ; zauważa, że Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich nie podjął decyzji o dalszym rozpatrywaniu tej sprawy; niemniej jednak zwraca uwagę na stwierdzone niedociągnięcia w mechanizmie wnoszenia skarg, które mogą utrudniać osobom fizycznym zgłaszanie domniemanych naruszeń praw podstawowych i dochodzenie roszczeń; zauważa, że Rzecznik stwierdził opóźnienia w wypełnianiu obowiązków Agencji w tym zakresie; przyjmuje do wiadomości zobowiązanie Agencji do zajęcia się obszarami, co do których Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich przedstawił sugestie usprawnień;
27. jest zaniepokojony ustaleniami FSWG, zgodnie z którymi urzędnik ds. praw podstawowych i forum konsultacyjne często nie uczestniczyli od samego początku w opracowywaniu zasad, procedur i strategii w kwestiach dotyczących praw podstawowych, a także tym, że zarząd i dyrektor wykonawczy nie uwzględniali w wystarczającym stopniu opinii i zaleceń urzędnika ds. praw podstawowych i forum konsultacyjnego; wzywa Agencję, aby od samego początku w pełni i aktywnie włączała urzędnika ds. praw podstawowych i forum konsultacyjne do wszystkich stosownych procesów; wzywa dyrektora wykonawczego, aby zmienił relacje z urzędnikiem ds. praw podstawowych i forum konsultacyjnym i uwzględnił w odpowiednim czasie wszystkie ich zalecenia; wzywa Agencję, aby w pełni wdrożyła zalecenia FSWG i poinformowała organ udzielający absolutorium o poczynionych postępach;
28. wzywa Agencję, aby podczas wdrażania europejskiego zintegrowanego zarządzania granicami, zarówno pod względem polityki, jak i działań operacyjnych, dbała o przestrzeganie wszystkich obowiązków w zakresie praw podstawowych zapisanych w rozporządzeniu (UE) 2019/1896; wzywa Agencję, aby skutecznie wdrożyła zalecenia zawarte w sprawozdaniu FSWG i w rezolucji (UE) 2021/1615 oraz regularnie informowała Parlament o wdrażaniu zaleceń i o trwających operacjach, w tym o poważnych incydentach dotyczących naruszeń praw podstawowych na granicach zewnętrznych oraz o postępowaniu Agencji w takich sprawach;

Zarządzanie wewnętrzne, w tym obserwatorzy praw podstawowych

29. ponownie wyraża zaniepokojenie ustaleniami FSWG, zgodnie z którymi dyrektor wykonawczy opóźnił rekrutację trzech zastępców dyrektora wykonawczego i powstrzymał się od przekazania im niezależnych uprawnień, a jednocześnie rozbudował swój gabinet do 63 pracowników; przypomina, że FSWG jest głęboko zaniepokojona niewystarczającymi mechanizmami kontroli i równowagi w Agencji; przyjmuje do wiadomości, że kompetencje trzech zastępców dyrektora wykonawczego określił zarząd, a odpowiednie ogłoszenia o naborze na trzy stanowiska opublikowano w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej 24 marca 2021 r.; wzywa Agencję do dalszego informowania organu udzielającego absolutorium o postępach w procesie rekrutacji;

Obserwatorzy praw podstawowych

30. wyraża ubolewanie z powodu opóźnienia przez dyrektora wykonawczego procesu rekrutacji urzędnika ds. praw podstawowych i obserwatorów praw podstawowych, co podkreśliła FSWG, zwłaszcza w związku z rozbudowaniem gabinetu dyrektora wykonawczego Agencji; zauważa, że urzędnik ds. praw podstawowych Agencji objął urząd w dniu 1 czerwca 2021 r.; podkreśla, że plan zatrudnienia Agencji został zredukowany z 377 stanowisk AD do 275 stanowisk AD w 2020 r.; przyznaje, że miało to wpływ na całą strukturę kadrową, w tym na rekrutację 40 obserwatorów praw podstawowych; przyjmuje do wiadomości oświadczenia dyrektora wykonawczego Agencji, że zakończono rekrutację pierwszej grupy 20 obserwatorów praw podstawowych, którzy rozpoczynają szkolenie od dnia 1 czerwca 2021 r., a rekrutacja drugiej grupy 20 obserwatorów praw podstawowych jest w toku; wyraża zaniepokojenie, że spośród 20 zrekrutowanych obserwatorów praw podstawowych pięciu zostało mianowanych w kategorii AD 7, a piętnastu w kategorii AST 4; przypomina, że Parlament podkreślił w sprawozdaniu FSWG, że owa niższa ranga może mieć wpływ na autorytet i autonomię obserwatorów oraz dostęp do informacji niejawnych i szczególnie chronionych, a co za tym idzie na ich skuteczność; przypomina, że Agencja była zobowiązana zaangażować wszystkich 40 obser-

watorów praw podstawowych w kategorii AD, aby zapewnić pozyskanie najlepszych umiejętności i odpowiednie rozmieszczenie w operacjach; przypomina jednak, że współczynnik korygujący dla pracowników w różnych agencjach pozostaje na niskim poziomie, a także przyznaje, że niższe wynagrodzenia mogą mieć negatywny wpływ na kandydatów europejskich i mogą prowadzić do trudności w zakresie rekrutacji w niektórych agencjach; odnotowuje zdecydowaną dezaprobatę ze strony FSWG dla niepotrzebnych opóźnień w rekrutacji obserwatorów praw podstawowych, spowodowanych przez dyrektora wykonawczego; przypomina, że zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2019/1896 do dnia 5 grudnia 2020 r. należało zatrudnić co najmniej 40 obserwatorów praw podstawowych; jest głęboko zaniepokojony faktem, że obowiązek ten pozostaje niewypełniony, i nalega, aby Agencja wyznaczyła pozostałych 20 obserwatorów praw podstawowych w odpowiednim czasie, bez dalszej zwłoki i w grupie zaseregowania AD, aby zapewnić niezbędną legitymację do niezależnego wykonywania ich obowiązków; przypomina w szczególności, że FSWG zauważyła, iż nieograniczony i niezapowiedziany dostęp do odpowiednich punktów, aktywów i informacji ma kluczowe znaczenie dla obserwatorów praw podstawowych; podkreśla również, że państwa członkowskie muszą w pełni współpracować z urzędnikiem ds. praw podstawowych poprzez dostarczanie dowodów dotyczących istoty spraw będących przedmiotem dochodzenia; podkreśla potrzebę wyjaśnienia oświadczenia Agencji, zgodnie z którym pozostałych 20 obserwatorów praw podstawowych zostanie zatrudnionych na podstawie utworzonej listy rezerwowej AD 7 po przydzieleniu Agencji dodatkowych stanowisk AD 7, choć Komisja nadmienila, że Agencja otrzymała już wystarczającą liczbę stanowisk AD;

31. zauważa, że w listopadzie 2019 r. weszły w życie nowe przepisy dotyczące mechanizmu składania skarg oraz że przepisy te nakładają więcej obowiązków na urzędnika ds. praw podstawowych; z zadowoleniem odnosi się do przyjęcia przez zarząd Agencji zaktualizowanej strategii w zakresie praw podstawowych w lutym 2021 r.; wzywa zarząd Agencji do szybkiego przyjęcia planu działania w zakresie praw podstawowych w celu wdrożenia zaktualizowanej strategii oraz do usprawnienia mechanizmów monitorowania i zgłaszania naruszeń praw podstawowych i skarg w Agencji;
32. w odniesieniu do innych uwag towarzyszących decyzji w sprawie absolutorium, które mają charakter przekrojowy, odsyła do swojej rezolucji z dnia 29 kwietnia 2021 r. ⁽¹²⁾ w sprawie wyników, zarządzania finansami i kontroli agencji; wzywa Agencję do okresowego przedstawiania organowi udzielającemu absolutorium sprawozdania na temat stanu wdrożenia planu działania dotyczącego kwestii określonych w decyzji (UE, Euratom) 2021/1613

⁽¹²⁾ Dz.U. L 340 z 24.9.2021, s. 525.